

Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro

Cynllun Rheoli'r Parc Cenedlaethol “*Cynllun Partneriaeth ar gyfer y Parc Cenedlaethol*” (2025-2029)

Adroddiad Arfarniad Cynaliadwyedd
Cychwynnol Drafft:

Crynodeb Gweithredol

AWDURDOD PARC CENEDLAETHOL ARFORDIR PENFRO

19 Mehefin 2024

Y cyd-destun

1.1 Mae Cyfarwyddbau Ewropeaidd a deddfwriaeth y Deyrnas Unedig yn gofyn am asesiad ffurfiol o gynlluniau a rhaglenni penodol sy'n debygol o gael effeithiau sylweddol ar yr amgylchedd; mae'r diffiniad hwn yn cynnwys Cynlluniau Rheoli'r Parciau Cenedlaethol. Mae dyletswydd Awdurdodau Parciau Cenedlaethol i feithrin llesiant economaidd a chymdeithasol cymunedau Parciau Cenedlaethol wrth gyflawni eu dibenion yn awgrymu ei bod yn briodol ystyried amcanion cynaliadwyedd ehangach mewn asesiad o Gynllun Rheoli'r Parc Cenedlaethol. Mae'r canllawiau ar baratoi Cynllun Rheoli'r Parc Cenedlaethol a gyhoeddwyd gan Gyfoeth Naturiol Cymru yn cynghori y gellir bodloni gofynion yr Aseiad Amgylcheddol Strategol a'r Arfarniad o Gynaliadwyedd mewn un arfarniad. Mae cynaliadwyedd Cynllun Rheoli Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro wedi cael ei asesu drwy broses Arfarniad o Gynaliadwyedd sy'n ymgorffori Aseiad Amgylcheddol Strategol (drafft gweithredol Canllawiau Cynllun Rheoli Tirweddau Dynodedig Cyfrol 2, Atodiad C, paragraff C.2, 2024).

Amcanion Cynaliadwyedd

1.2 At ddibenion yr Arfarniad Cynaliadwyedd o Gynllun Rheoli Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro, yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y Deyrnas Unedig, diffinnir cynaliadwyedd o ran fframwaith cynaliadwyedd sy'n cynnwys amcanion Cynaliadwyedd. Roedd y rhain yn destun ymgynghoriad cyhoeddus ac maent yn:

- i. Mae'r sectorau amaethyddiaeth a choedwigaeth sy'n economaidd hyfyw yn chwarae rhan allweddol yn y gwaith o reoli, gwarchod a gwella adnoddau naturiol, tirwedd a bioamrywiaeth, gan gynnwys cynefinoedd, cadernid ecolegol ac atebion sy'n seiliedig ar natur sy'n lleihau'r perygl o lifogydd ac yn cyfrannu at lesiant cymunedol.
- ii. Lleihau'r galw am deithio, yn enwedig mewn ceir preifat, lleihau effeithiau trafnidiaeth ar y ffyrdd, a gwella cyfleoedd ac annog pobl i ddefnyddio dulliau eraill.
- iii. Gwarchod a gwella tirweddau, trefweddau a morweddau, a'u holl gydrannau (gan gynnwys yr amgylchedd adeiledig ac archaeoleg) gan gyfeirio at rinweddau arbennig y Parc Cenedlaethol.
- iv. Mynd ati'n gynaliadwy i gynyddu nifer y trigolion ac ymwelwyr sy'n cymryd rhan mewn mathau corfforol o hamdden (yn enwedig cerdded a beicio) a chyfleoedd gwirfoddoli, wedi'u cydbwysu yn erbyn cyfyngiadau amgylcheddol.
- v. Cynyddu nifer yr ymwelwyr sy'n defnyddio'r Parc Cenedlaethol y tu allan i'r tymor ymwelwyr brig.
- vi. Addasu i newid yn yr hinsawdd a rheoli ei effeithiau, gan gyfeirio'n

benodol at y risg o lifogydd, erydu arfordirol a gwasgfa arfordirol a allai effeithio'n negyddol ar gynefinoedd presennol a bioamrywiaeth, seilwaith gan gynnwys y llwybr Cenedlaethol a llesiant cymdeithasol ac economaidd y gymuned, gan gynnwys iechyd y cyhoedd.

- vii. Lliniaru a lleihau ffactorau sy'n cyfrannu at newid yn yr hinsawdd drwy leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr o drafnidiaeth a'r ynni sy'n cael ei ddefnyddio.
- viii. Manteisio i'r eithaf ar gyfraniad y cyfleoedd prin ar gyfer datblygu tuag at gynnal cymunedau lleol.
- ix. Annog a hwyluso mynediad i bawb i'r Parc Cenedlaethol, gan adlewyrchu'r cymysgedd cymdeithasol o gymdeithas.
- x. Cynnal natur ddiwylliannol unigryw cymunedau.
- xi. Mae effeithiau niweidiol defnyddio mwynau yn y Parc Cenedlaethol yn gostwng o'r lefel bresennol ac mae manteision posibl bioamrywiaeth a thirwedd safleoedd mwynau blaenorol yn cael eu gwireddu.
- xii. Lleihau effeithiau negyddol gwastraff.
- xiii. Mae cyfleusterau cymunedol (gan gynnwys cyfleusterau iechyd a gofal cymdeithasol, cyfleusterau cymdeithasol a darpariaeth manwerthu) yn parhau i ddiwallu anghenion poblogaeth y Parc Cenedlaethol.
- xiv. Cynnal a gwella bioamrywiaeth, cadernid ecolegol, cynefinoedd a chysylltedd cynefinoedd mewn safleoedd dynodedig a thu hwnt.
- xv. Hyrwyddo defnydd cynaliadwy o ddyfroedd mewndirol ac arfordirol, a chynnal a gwella ansawdd y dyfroedd hynny.

1.3 Mae rhagor o wybodaeth am ddatblygu'r Amcanion Cynaliadwyedd wedi ei chynnwys yn adran 4 yr Adroddiad Arfarniad Cynaliadwyedd Cychwynnol Drafft.

Beth fyddai'n digwydd yn absenoldeb Cynllun Rheoli'r Parc Cenedlaethol?

1.4 Mae'r Canllawiau ar Werthuso Cynaliadwyedd a'r Gyfarwydddeb Asesu Amgylcheddol Strategol yn mynnu bod esblygiad tebygol ardal y Cynllun yn absenoldeb y Cynllun Rheoli yn cael ei ystyried. Mae llawer o'r Amcanion Cynaliadwyedd ar gyfer y Parc Cenedlaethol yn ddarostyngedig yn bennaf i bolisi a gweithgarwch y tu hwnt i gylch gwaith y Cynllun Rheoli. Mae'r drafft gweithredol o'r Canllawiau ar y Cynllun Rheoli Tirwedd Dynodedig Rhan 1 (2024) yn cynghori ym mharagraff 2.19 (tudalen 17) y dylai cynlluniau rheoli Tirwedd Dynodedig gyflwyno dull integredig o gynllunio a rheoli'r Tirwedd Dynodedig ar lefel strategol. Mae'n gynllun ar gyfer ardal ddaearyddol y

dynodiad ac nid ar gyfer unrhyw un awdurdod penodol. Maent yn ddogfen bolisi bwysig ar gyfer pob Tirwedd Dynodedig ac ni ddylid gwneud penderfyniadau mawr sy'n effeithio ar ddyfodol Tirwedd Dynodedig heb gyfeirio at ei chynllun rheoli.

1.5 Nid yw'n ddigon cydlynu camau gweithredu presennol yn unig, gan fod angen penderfynu hefyd a yw'r camau gweithredu hynny'n ddigonol i effeithio ar (/gwella) cyflwr y Parc mewn modd amserol. Gan hynny, dylai'r broses o baratoi Cynllun Rheoli hefyd nodi lle mae angen camau gweithredu newydd, neu raddfeydd o gamau gweithredu newydd, er mwyn cyflawni dibenion y Parc Cenedlaethol. Mae hyn wedi bod yn wir. Yn absenoldeb y Cynllun Rheoli, byddai'r ychwanegiadau hyn wedi gorfod cael eu hymgorffori – os yw'n bosibl – o fewn cynlluniau eraill. Fodd bynnag, nid yw'n glir a fyddai'r camau gweithredu wedi cael eu nodi yn absenoldeb proses y Cynllun Rheoli. Ar ben hynny, mae Arfarniad Cynaliadwyedd ailadroddol o'r Cynllun Rheoli wedi nodi ychwanegiadau at nifer o effeithiau polisi. Yn absenoldeb y Cynllun Rheoli (a'r broses sy'n arwain ato), nid oes modd pennu digonolrwydd y camau gweithredu mewn perthynas â dibenion y Parc (gweler hefyd Adran 4 paragraffau 4.10 a 4.11).

Arfarnu Polisiâu Cynllun Rheoli'r Parc Cenedlaethol

1.6 Aseswyd polisiâu Cynllun Rheoli'r Parc Cenedlaethol i ragweld eu heffeithiau o ran yr Amcanion Cynaliadwyedd. Gwneir sylwadau yn bennaf ar effeithiau cadarnhaol tebygol y polisiâu ac ni wnaed argymhellion ar gyfer newidiadau. Roedd hyn yn bennaf oherwydd bod llawer o'r polisiâu wedi aros fwy neu lai yr un fath ers y Cynllun Rheoli diwethaf.

Beth fydd effeithiau cronus cynigion y Cynlluniau?

1.7 Un o ofynion yr Arfarniad o Gynaliadwyedd a'r Aseiad Amgylcheddol Strategol yw bod dewisiadau polisi nid yn unig yn cael eu hystyried ar eu pen eu hunain, ond bod eu heffeithiau cronus hefyd yn cael eu hasesu. Pennwyd effaith net pob polisi yn erbyn pob Amcan Cynaliadwyedd. O'r ymarfer hwn, canfuwyd nad oes effeithiau cronus annymunol ar unrhyw un o'r Amcanion Cynaliadwyedd.

Pa effaith fydd Cynlluniau eraill yn ei chael?

1.8 Fel cynllun trosfwaol ar gyfer cyflawni dibenion y Parc Cenedlaethol yn y Parc Cenedlaethol, mae'r Cynllun Rheoli yn dibynnu ar gynlluniau cyflawni eraill. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Cynllun Gweithredu ar gyfer Pryfed Peillio Cymru (Adolygiad 2013-18 a Gweithredu yn y Dyfodol), Llywodraeth Cymru
- Cynllun Rheoli Ardaloedd Cadwraeth Arbennig Bae Ceredigion, 2008
- Cynllun Rheoli Safleoedd Morol Ewropeaidd Bae ac Aberoedd Caerfyrddin, 2013
- Cynllun Gweithredu Rhywogaethau Anffroddol Goresgynnol, Partneriaeth Natur Sir Benfro
- Datganiad Ardal Forol, Cyfoeth Naturiol Cymru
- Cynllun Gweithredu Adfer Natur Sir Benfro, 2018, Partneriaeth Natur Sir Benfro
- Cynllun Rheoli Ardaloedd Cadwraeth Arbennig Morol Sir Benfro, 2008
- Cynllun Gwella Hawliau Tramwy Sir Benfro 2018-2028, Cyngor Sir Penfro ac Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro
- Datganiad Ardal De-orllewin Cymru, Cyfoeth Naturiol Cymru
- Cynllun Morol Cenedlaethol Cymru, Llywodraeth Cymru
- Cynllun Llesiant Sir Benfro 2023, Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus
- Strategaeth Addasu Hinsawdd Sir Benfro 2022, Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus
- Y Cynllun Datblygu Lleol 2 a fabwysiadwyd gan Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro
- Cynllun Rheoli Basn Afon Gorllewin Cymru 2021-2027, Cyfoeth Naturiol Cymru
- Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd Cyfoeth Naturiol Cymru: Ardal De-orllewin Cymru, Cyfoeth Naturiol Cymru (2023 – 2029)